

ZARZĄDZENIE NR 0050.21.2026
BURMISTRZA GMINY CZARNE

z dnia 20 lutego 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Planu Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjnego (OWE) w Gminnym Żłobku
w Czarnem**

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.) oraz § 7 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1882) zarządzam co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny (OWE) w Gminnym Żłobku w Czarnem, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorowi Gminnego Żłobka w Czarnem.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2026 roku.

BURMISTRZ
mgr Piotr Zabrocki

Załącznik do zarządzenia nr 0050.21.2026

Burmistrza Gminy Czarne

z dnia 20 lutego 2026 r.

PLAN OWE

(opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny)

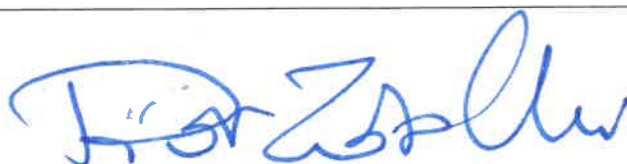
Gminny Żłobek w Czarnem

ul. Wojska Polskiego 1

77-330 Czarne

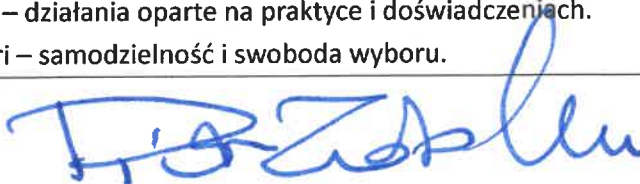

Standard 1.2.1	Wizytówka instytucji opieki nad dziećmi do lat 3
Nazwa instytucji:	Gminny Żłobek w Czarne
Organ prowadzący:	Gmina Czarne
Nr wpisu do rejestru:	8925/Z
LOKALIZACJA	
Adres:	ul. Wojska Polskiego 1, 77-330 Czarne
Dostęp do środków transportu:	Placówka znajduje się w pobliżu przystanków komunikacji (autobus), co umożliwia łatwy i bezpieczny dojazd rodzicom i dzieciom. W bezpośrednim sąsiedztwie dostępne są również miejsca parkingowe dla rodziców przywożących dzieci samochodem.
Bliskość terenów zielonych:	W bezpośrednim otoczeniu placówki znajdują się tereny zielone, las, plac zabaw, co umożliwia regularne spacery oraz organizację zajęć na świeżym powietrzu.
STRUKTURA I ZASOBY	
Liczba miejsc:	25
Grupy wiekowe:	1 – grupa młodsza, 2 – grupa starsza
Dostępność sal specjalistycznych:	Placówka nie posiada odrębnych sal specjalistycznych. W przypadku organizacji zajęć specjalistycznych (np. konsultacji, zajęć terapeutycznych) wykorzystywane są pomieszczenia ogólnodostępne, w sposób zapewniający dzieciom odpowiednie warunki oraz poszanowanie prywatności.
Przestrzeń zewnętrzne:	Placówka dysponuje ogrodzonym terenem zewnętrznym przeznaczonym do codziennego pobytu dzieci na świeżym powietrzu. Znajduje się tam bezpieczny plac zabaw z atestowanymi urządzeniami dostosowanymi do wieku dzieci do lat 3, takimi jak zjeżdżalnie, bujaki sprężynowe, domek i piaskownica. Powierzchnia placu zabaw pokryta jest bezpieczną nawierzchnią amortyzującą upadki, oraz piaskiem, a cały teren jest regularnie kontrolowany pod kątem bezpieczeństwa. Las oraz teren zielony otaczający placówkę pozwala na organizację spacerów, zabaw ruchowych oraz zajęć przyrodniczo-sensorycznych w naturalnym otoczeniu.
KIEROWNICTWO I KONTAKT	
Dyrektor:	Agnieszka Simlat-Kwiatkowska
Osoby kontaktowe:	Agnieszka Simlat-Kwiatkowska, dyrektor placówki, Tel. Kontaktowy: 530767314

CHARAKTER I METODY PRACY

Metody pracy:	W Gminnym Żłobku w Czarnem stosuje się metody pracy dostosowane do wieku, możliwości rozwojowych oraz indywidualnych potrzeb dzieci. W pracy z najmłodszymi kluczowe jest oparcie działań na zabawie, relacji i aktywności własnej dziecka. Dobór metod uwzględnia naturalną ciekawość, potrzebę ruchu, poznawania świata i budowania relacji społecznych. Metody te wspierają całościowy rozwój dziecka — emocjonalny, społeczny, poznawczy i ruchowy — a jednocześnie wzmacniają poczucie bezpieczeństwa i komfortu w nowym środowisku. • Metody oparte na aktywności dziecka - samodzielne doświadczenia, zadania stawiane do wykonania, ćwiczenia praktyczne. • Metody percepcyjno-obszernacyjne - obserwacja i pokaz, prezentacje ilustracji, rekwizytów, filmy edukacyjne. • Metody słowne i komunikacyjne - słuchanie opowiadań, bajek, wierszy i muzyki, rozmowa kierowana i swobodna, opowiadanie, objaśnienia i instrukcje, zagadki, rymowanki, opisywanie zjawisk i ich wyjaśnianie. • Metody zabawowe - zabawy konstrukcyjne i manipulacyjne, dydaktyczne, muzyczne, ruchowe, sensoryczne, plastyczne, badawcze, przyrodnicze, tematyczne, swobodne według zainteresowań dziecka. • Metody relaksacyjne - masażyki, ćwiczenia oddechowe, zabawy paluszkowe. • Metoda Montessori - umożliwianie dzieciom wyboru aktywności i pracy z konkretnymi materiałami rozwojowymi. • Bajkoterapia - kontakt z bajką terapeutyczną.
Specjalne programy:	Placówka realizuje działania wspierające dzieci o zróżnicowanych potrzebach rozwojowych i kulturowych. Oferowane są zajęcia adaptacyjne oraz indywidualne formy wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnością oraz dzieci z doświadczeniem migracyjnym. W ramach pracy z dziećmi z orzeczeniami i opiniami, wdrażane są indywidualne programy oraz metody pracy dostosowane do konkretnych potrzeb dziecka — np. strukturalizacja przestrzeni, komunikacja alternatywna (AAC), dodatkowe zajęcia. Dla dzieci z doświadczeniem migracji prowadzona jest adaptacja językowo-kulturowa, obejmująca m.in. komunikację wspomaganą gestem, naukę podstawowych słów w języku polskim oraz działania integrujące z grupą.
Innowacje:	Gminny Żłobek w Czarnem dąży do tworzenia inspirującego i wspierającego środowiska dla najmłodszych dzieci, wdrażając innowacyjne rozwiązania pedagogiczne, które odpowiadają na ich indywidualne potrzeby rozwojowe. Nasze podejście opiera się na najnowszych trendach w edukacji wczesnodziecięcej, łącząc sprawdzone metody z nowatorskimi praktykami. • Edukacja sensoryczna — ścieżki sensoryczne, stymulowanie zmysłów, udział w projektach edukacyjnych. • Metoda projektów — działania oparte na praktyce i doświadczeniach. • Metoda Montessori — samodzielność i swoboda wyboru.

	• Pedagogika Emocji – rozwijanie kompetencji emocjonalnych poprzez udział w projektach edukacyjnych.
BEZPIECZEŃSTWO I DOSTOSOWANIE DO POTRZEB DZIECI	
Dostosowanie obiektu:	Obiekt posiada niskoprogowe wejście, co ułatwia dostęp osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich oraz rodzicom z wózkami dziecięcymi. Dodatkowo, szerokie i przestronne ciągi komunikacyjne umożliwiają swobodne poruszanie się wewnątrz budynku, zgodnie z zaleceniami dotyczącymi projektowania bez barier. W celu zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa i komfortu dzieci, w placówce zastosowano: • Zabezpieczenia gniazdek elektrycznych, • Bariery ochronne, • Atestowane wyposażenie spełniające normy bezpieczeństwa. Teren placówki jest monitorowany, a wejście do budynku zabezpieczone kodem – osoby postronne nie mają dostępu do wnętrza bez zgody personelu.
Monitoring	Placówka wyposażona jest w system monitoringu wizyjnego obejmujący: wejście główne, korytarz, teren zewnętrzny. Monitoring działa całodobowo. Dostęp do nagrań posiada wyłącznie upoważniony personel, a dane są przechowywane zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych.
PROGRAMY EDUKACYJNE I OPIEKUŃCZE	
Programy edukacyjne i opiekuńcze – rodzaje aktywności:	Placówka realizuje kompleksowy program opiekuńczo-edukacyjny dostosowany do wieku i etapu rozwojowego dzieci do lat 3, wspierający ich rozwój emocjonalny, społeczny, poznawczy i ruchowy. Codzienny harmonogram obejmuje różnorodne aktywności: zabawy sensoryczne, ćwiczenia motoryki małej i dużej, zajęcia muzyczno-ruchowe, czytanie książek, działania plastyczne oraz proste zabawy matematyczne i językowe. Dzieci uczestniczą również w zajęciach tematycznych związanych z porami roku, świętami, światem przyrody i otaczającą rzeczywistością, co wspiera ich ciekawość i chęć odkrywania świata. W pracy z dziećmi wykorzystywane są różnorodne metody, m.in. zabawy paluszkowe, opowieści ruchowe, działania z elementami pedagogiki Montessori oraz zabawy fundamentalne. Codzienne aktywności są przeplatane czasem na odpoczynek, relaksację, posiłki i opiekę indywidualną dostosowaną do potrzeb każdego dziecka. Opiekunowie grup co miesiąc opracowują plan pracy dla swojej grupy, na którym opierają się codzienne aktywności. Plany te są tworzone na podstawie autorskich koncepcji i akceptowane przez dyrektora placówki.
Programy edukacyjne i opiekuńcze – dostęp do specjalistów	Rodzice posiadają dostęp do informacji o specjalistach współpracujących z placówką, do których mogą samodzielnie zgłosić się w przypadku potrzeby skorzystania z konsultacji lub wsparcia. Lista kontaktowa do specjalistów dostępna jest w widocznym miejscu w instytucji opieki.

STANDARD 1

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny uwzględnia prawa w Konwencji o prawach dziecka

Standard 1.1 Zagadnienia metodyczne do planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego

Standard 1.1.1 Cele opiekuńczo- wychowawczo- edukacyjne

1. Spełnianie podstawowych potrzeb życiowych dzieci – fizjologicznych, potrzeb bezpieczeństwa, potrzeby uwagi i szacunku poprzez stworzenie dzieciom optymalnych warunków codziennego pobytu;
2. Stwarzanie dzieciom warunków do:
 - kształtowania umiejętności samoregulacji; samodzielności dzieci w zakresie samoobsługi oraz w kontaktach społecznych;
 - budowania relacji z innymi i umiejętności współdziałania w grupie rówieśniczej;
 - rozwoju umiejętności ruchowych umożliwiających skuteczne działanie w czasie pobytu w grupie;
 - rozwoju umiejętności komunikacji i gotowości do porozumiewania się w sprawach swoich potrzeb;
 - rozwoju ciekawości poznawczej i ekspresji twórczej w oparciu o codzienne doświadczenia.
3. Prowadzenie pracy z dziećmi z pełnym respektowaniem praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka.

Standard 1.1.2 Metody pracy z dziećmi

1. Relacje z dziećmi

Opiekunki tworzą responsywne i wzajemne relacje z dziećmi oparte na szacunku. Dbają o ciepłą i domową atmosferę w placówce, pełniąc funkcję łącznika między placówką a domem. Placówka stara się, żeby dziećmi zajmowały się te same osoby, ponieważ sprzyja to rozwijaniu bezpiecznych relacji między małą grupą dzieci a opiekunką.

2. Ścisła współpraca z rodzicami

Aby rozwijać nabywanie doświadczeń przez dzieci, personel musi współpracować z rodzicami. Ta współpraca tworzy ramy do pogłębiania relacji, wspiera ciągłość opieki i zapewnia dzieciom stabilność.

3. Aktywne słuchanie

Komunikacja opiekunek z dziećmi uwzględnia aktywne słuchanie, które przejawia się poprzez komentowanie zaobserwowanych działań dziecka, wyrażanie zainteresowania działaniami dziecka.

4. Włączanie się do zabawy/aktywności dzieci

Opiekunowie włączają się do zabawy/aktywności dzieci, gdy dzieci tego potrzebują, lub wyłączają się, jeśli ich obecność nie jest niezbędna. Opiekunowie są w pobliżu dzieci podczas eksploracji środowiska.

5. Dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi

Rolą opiekuna jest dostarczanie dzieciom materiałów, przedmiotów czy narzędzi, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci, np. gdy dziecko bawi się wodą, przelewając ją z kubeczka do kubeczka, opiekun może dodać lejek, łyżki

	i butelkę, może też zacząć bawić się równolegle tymi przedmiotami, tak by dziecko mogło obserwować jego działania. Nie ponagla dziecka do użycia nowych materiałów, to dziecko samo decyduje, kiedy i jak je wykorzysta. 6. Pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata Opiekunki mówią na głos, jak działa to, co robią dzieci, jakie są obserwowane zależności, łączą przyczyny i skutki, pokazują dzieciom chronologię wydarzeń, przewidują wydarzenia.
Standard 1.1.3 Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia	Harmonogram dnia: 6.30- 8.15 - Przyjmowanie dzieci do żłobka powitanie, zabawy indywidualne w kąciakach zainteresowań, zabawy muzyczno-ruchowe. 8.15 - 8.30 - Przygotowanie do śniadania, zabiegi higieniczne, indywidualne potrzeby dzieci. 8.30 - 9.00 - Śniadanie: karmienie i pomoc przy spożywaniu posiłku, wspieranie autonomii dziecka podczas spożywania posiłku. 9.00 – 9.30 - Zabiegi higieniczne: indywidualne potrzeby dzieci, kształtowanie czynności samoobsługowych, wspieranie autonomii podczas zabiegów higienicznych. 9.30 – 10.45 - Pobyt na świeżym powietrzu, zabawa swobodna dzieci oraz aktywności inicjowane przez personel.* 10.45 – 11.15 - Przygotowanie do obiadu, zabiegi higieniczne - kształtowanie czynności samoobsługowych, wspieranie autonomii podczas zabiegów higienicznych. 11.15 - 11.45 – Obiad: karmienie i pomoc przy spożywaniu posiłku, nauka samodzielnego i estetycznego spożywania posiłków, wspieranie autonomii dziecka podczas spożywania posiłku. 11.45 – 12.00 - Przygotowanie do odpoczynku i odpoczynek. 13.30 - 14.00 - Przygotowanie do podwieczorku, zabiegi higieniczne - wspieranie autonomii podczas zabiegów higienicznych. 14.00 - 14.30 – Posiłek: Podwieczorek lub zupa. 14.30 - 16.30 – Zabawy swobodne, rozchodzenie się dzieci do domów, pożegnania indywidualne i grupowe. * w przypadku złych warunków atmosferycznych wyjście na dwór można przesunąć na popołudnie. * zmienne elementy dnia to głównie zabawy swobodne dzieci oraz aktywności inicjowane przez personel.
Standard 1.1.4 Planowane aktywności	4.1 Każdego dnia personel stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w placówce w dwóch formach: odpoczynek na leżakach lub cicha aktywność na dywanie. <u>Zasady organizacji odpoczynku:</u> • odpoczynek organizowany jest na leżakach, w atmosferze ciszy i spokoju, z możliwością przygaszenia światła oraz włączenia spokojnej muzyki relaksacyjnej. • dzieci, które nie potrzebują drzemki, zapewniona zostaje możliwość relaksu poprzez cichą aktywność w wyznaczonej strefie odpoczynku — na dywanie, poduszkach lub w kąciaku relaksu, z dostępem do książeczek, układanek; • organizacja odpoczynku uwzględnia indywidualne potrzeby, wiek oraz poziom rozwoju dzieci, z dbałością o ich poczucie bezpieczeństwa i komfortu; • poza wyznaczonym czasem drzemki każde dziecko może w dowolnym momencie zgłosić potrzebę odpoczynku — personel wówczas zapewnia mu komfortowe i bezpieczne miejsce do relaksu; • strefy odpoczynku zostały zorganizowane w sposób sprzyjający wyciszeniu i z poszanowaniem prywatności dziecka, tak aby każde dziecko mogło odpocząć w wybrany przez siebie sposób.

4.2

Działania personelu wspierające autonomię dziecka podczas czynności higienicznych:

Personel:

- informuje dziecko o każdej planowanej czynności higienicznej;
- mówi do dziecka w sposób spokojny i życzliwy;
- utrzymuje kontakt wzrokowy z dzieckiem podczas wszelkich czynności;
- tłumaczy dziecku kolejne etapy działania;
- daje dziecku czas na przygotowanie się do czynności;
- zachęca dziecko do samodzielnego udziału w czynnościach, jeśli jest to możliwe;
- nie wyręcza dziecka, gdy to próbuje działać samodzielnie;
- wspiera dziecko, gdy napotyka trudności;
- zapewnia spokojną, bezpieczną atmosferę w trakcie czynności;
- dba o przestrzeń łazienkową zapewniając jej bezpieczne, higieniczne i przyjazne dzieciom warunki;
- reaguje na sygnały dziecka z poszanowaniem jego granic;
- nie komentuje wyglądu ciała dziecka;
- nie porównuje dzieci między sobą;
- wspiera budowanie pozytywnego obrazu ciała i poczucia akceptacji;
- wykonuje czynności higieniczne wyłącznie w wyznaczonych do tego miejscach, zapewniających dziecku intymność i komfort;
- korzysta z jednorazowych rękawiczek ochronnych podczas każdej czynności higienicznej dziecka;
- dba o higienę i komfort dziecka, dokładnie wycierając strefy intymne, a w razie potrzeby stosuje odpowiednie preparaty pielęgnacyjne, np. kremy ochronne;
- monitoruje przestrzeganie obowiązujących zasad w codziennej pracy, regularnie omawia zasady postępowania podczas czynności higienicznych.

4.4

Działania personelu wspierające samodzielność dziecka podczas posiłków:

Personel:

- włącza dzieci w czynności związane z posiłkiem;
- chwali i docenia wysiłek dziecka;
- daje dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują;
- stwarza możliwość wyboru w obrębie rutynowych działań;

- szanuje granice i sygnały sytości dzieci;
- buduje pozytywną atmosferę podczas posiłku;
- zachęca do próbowania nowych smaków;
- tworzy stałe rytuały i zasady podczas spożywania posiłku.

5.1

Sposoby nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa:

Personel:

- często znajduje się w fizycznej bliskości z dziećmi, siedząc na ich poziomie, np. na podłodze lub przy stole;
- odzwierciedla emocje dzieci, ich radość, entuzjazm oraz inne emocje. Stara się utrzymać pozytywne emocje w kontakcie z dziećmi, żartuje z nimi, uśmiecha się i śmieje, reaguje na interakcje z dziećmi w ciepły sposób;
- zwraca uwagę na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspiera je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl reakcji do danej sytuacji;
- pozwala dzieciom przytulać się i utrzymywać fizyczną bliskość w odpowiedzi na werbalne i niewerbalne intencje dzieci;

5.2

Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci

Personel:

- swobodnie dołącza do zabawy i aktywności z dziećmi lub oddala się, gdy dzieci go nie potrzebują;
- pozwala dzieciom na popełnianie błędów i zachęca do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe;
- akceptuje wyrażanie emocji przez dzieci;
- okazuje szacunek dzieciom, wyrażając to również poprzez formy grzecznościowe: „dziękuję Ci”, „proszę”.

5.3

Sposoby komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych

Personel:

- uprzedza dziecko o działania, które będzie podejmowane z jego udziałem (np. zmiana pieluchy, wycieranie nosa czy buzi) i czeka na jego odpowiedź (werbalna lub niewerbalna), aby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację;
- przypomina dzieciom (werbalnie i niewerbalnie) o następnym punkcie dnia.

6.1

Działania personelu rozwijające u dzieci poczucie przynależności do grupy oraz zainteresowanie innymi:

Personel:

- aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały czy możliwość przekształcania sali w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci;
- celebrowa rytuały codziennego przywitania i pożegnania; wspólnie realizowany plan dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci;
- włącza dzieci w dekorowanie sali;

- modeluje społeczne interakcje podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy;
- wykorzystuje wiedzę o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.

6.2

Działania personelu wspierające rozwój autonomii dzieci:

Personel:

- umożliwia dzieciom podejmowanie różnych ról (np. poprzez wyznaczanie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztuczków);
- zostawia dziecku czas na samodzielne wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji miejsca zabawy;
- stwarza dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom;
- wspiera samodzielne rozwiązywanie konfliktów między dziećmi i udziela wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktowych);
- umożliwia dzieciom podejmowanie decyzji i wybieranie zgodnie z ich możliwościami rozwojowymi.

6.3

Działania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie:

Personel:

- daje dzieciom wskazówki, jak ze sobą współpracować;
- pozostaje w pobliżu, gdy dzieci decydują, z kim chcą się bawić;
- podpowiada dziecku, jak może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie mówi, czego ma nie robić (koncentruje się na pozytywnych komunikatach korygujących);
- wprowadza zasady funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnia ich znaczenie.

6.4

Działania personelu wspierające celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń:

Celebrowanie dotyczy spraw bliskich najmłodszym, takich jak np.:

- urodziny (personel ustala z rodzicami i wprowadza prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie urodzin, taki sam dla każdego dziecka);
- Dzień Dziecka;
- Dzień Babci i Dziadka;
- Dzień Rodziny.

Personel:

- ustala z rodzicami i wprowadza prosty zwyczaj/rytuał świętowania w grupie np. urodzin, taki sam dla każdego dziecka;
- dba o to, by dzieci nie były obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom upominków, które mają na celu wzmocnienie więzi emocjonalnych i okazywanie szacunku najbliższym;
- uzgadnia celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym z rodzicami;
- respektuje prawo dziecka do odmowy lub rezygnacji ze świętowania lub z fragmentu rytuału (np. przytulenia przez inne dzieci).

7.1

Aktywności personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci:

- umożliwianie dzieciom zabawy w kąciach tematycznych uzupełnianych regularnie nowymi materiałami, zabawkami, przedmiotami, zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami;
- rozwijanie zainteresowań dzieci przez dzielenie się pomysłami i pokazywanie nowych zastosowań istniejących materiałów, zabawek i pomocy edukacyjnych;
- dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane);
- dostosowanie tematyki inicjowanych przez personel zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci;
- zapewnianie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów pochodzących z natury;
- umożliwianie dzieciom eksplorowania najbliższego otoczenia placówki i obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.

7.2.1

Aktywności personelu, wspierające u dzieci myślenie przyczynowo-skutkowe:

- opisywanie tego, co dziecko robi, co się dzieje z badanymi przez nie przedmiotami, materiałami;
- uruchamianie umiejętności skupienia na działaniu i przewidywania jego skutków (np.: „Pchnąłeś piłkę. Teraz turla się po podłodze. Ciekawe, gdzie się zatrzyma?”);
- wykorzystywanie czynności dnia codziennego (takich jak: ubieranie, jedzenie, higiena) lub tworzenie sytuacji edukacyjnych, w których dziecko może manipulować przedmiotami, materiałami, podejmować czynności odwracalne i nieodwracalne (robić doświadczenia, próbować nowych rozwiązań i sprawdzać ich skuteczność).

7.2.2

Aktywności personelu wspierające u dzieci umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata:

- obserwowanie razem z dzieckiem lub dziećmi zjawisk, które przyciągają ich uwagę, i komentowanie sytuacji;
- okazywanie zaciekawienia i swojego zaangażowania w badanie, modelowanie postawy ciekawości, dociekliwości, zaangażowania w swoje działanie;
- pomaganie w rozumieniu tego, co dzieci robią i obserwują, przez opisywanie i wyjaśnianie;
- zachęcanie do eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku, stwarzanie możliwości swobodnej zabawy oraz opisywanie tego, co dzieci robią;

7.2.3

Aktywności personelu wspierające u dzieci używanie określeń dla cech przedmiotów:

- określanie i nazywanie cech przedmiotów używanych przez dzieci

(dotyczących np. koloru, kształtu, faktury);

- określanie relacji między przedmiotami (np.: dużo–mało; blisko–daleko, ciepłe–zimne) w sytuacjach codziennych, swobodnej zabawy i zajęciach kierowanych przez siebie;
- dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku i opisywanie różnic między nimi;
- określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu np. duży–mały; większy–mniejszy)

7.2.4

Aktywności personelu, wspierające u dzieci używanie określeń przestrzennych:

- używanie w codziennych kontaktach z dziećmi takich słów, jak: góra, dół, przód, tył, lewo, prawo, nad, pod, obok, wewnątrz, zewnątrz, przed, za, obok, między, wyżej, niżej, w górze, na dole, daleko, blisko, wysoko, nisko;
- opisywanie swoich czynności i aktywności dzieci i umiejscawianie tych działań w przestrzeni („Postawiłam kubeczki do picia na tacy”).

8.1

Aktywności personelu wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, uwzględniające:

1) mówienie do dzieci:

- komunikowanie się w sposób zrozumiały dla dziecka;
- inicjowanie kontaktu werbalnego i niewerbalnego;
- używanie pytań otwartych i rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka;
- stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.);
- towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie tego, co robi dziecko;
- dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie;
- używanie pytań otwartych, zamkniętych oraz inicjujących rozmowę;

2) wzbogacanie słownictwa dzieci:

- wykorzystywanie słów z różnych kategorii (np.: przedmioty, działania, uczucia, funkcje);
- rozwijanie interakcji dotyczących wspólnego doświadczenia lub zdarzeń z życia dziecka (np.: „Pamiętasz, jak na spacerze widzieliśmy wiewiórkę?”);
- nazywanie, opisywanie tego, co robi dziecko, z użyciem nowych słów;
- rozwijanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna;
- wypowiadanie się pełnymi zdaniami, unikanie infantylizowania;

3) aktywne słuchanie dzieci:

- wspieranie umiejętności komunikacyjnych poprzez umożliwienie swobodnego wyrażania myśli i emocji;
- obserwowanie i reagowanie na werbalne i niewerbalne komunikaty dzieci;
- dawanie dzieciom czasu na odpowiedź, nie przerywanie i utrzymywanie kontaktu wzrokowego;
- angażowanie dzieci w słowną interakcję opartą na działaniu;

8.2

Aktywności personelu, które wspierają:

1) rozmowy z dziećmi:

- utrzymywanie konwersacji z dzieckiem przez wymianę: słuchanie
- codzienne, naturalne rozmowy z dziećmi podczas różnorodnych aktywności;
- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą bawić się ze sobą i rozmawiać o tym, co robią;
- rozmowy z wykorzystaniem pacynek, dostępnych zabawek lub innych przedmiotów;
- rozmawianie z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi;

2) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz z personelem:

- zachęcanie dzieci do podejmowania kontaktu z innymi dziećmi i personelem;
- organizowanie zabaw sprzyjających komunikacji, takich jak zabawa w telefon, dom, przyjęcie;
- wspieranie dzieci w wyrażaniu swoich potrzeb i emocji wobec innych dzieci i osób dorosłych;

3) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek:

- wprowadzenie i kultywowanie zwyczaju codziennego czytania o określonej porze, codziennych zabaw ze śpiewem;
- wykorzystywanie rymowanek, piosenek do rozpoczynania, trwania i kończenia jakiejś czynności (np. piosenka na powitanie);
- opowiadanie dzieciom książek z obrazkami i dbanie o to, żeby dzieci mogły aktywnie w tym uczestniczyć, dotykając ich, komentując treść.

9.1

Aktywności personelu, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:

1) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki:

- zapewnienie dostępności materiałów i przedmiotów umożliwiających dzieciom rozwijanie sprawności motoryki małej;
- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą ćwiczyć sprawność rąk i palców, w tym np.: zgniatać, rolować, rozplaszczać miękkie masy, trzymać małe przedmioty, doskonalić chwyt, drzeć papier;
- umożliwianie dzieciom zamykania, otwierania, zakręcania i odkręcania pojemników, wkładania i wyjmowania małych przedmiotów;

2) rozwój percepcji zmysłowej dzieci:

- umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami angażującymi zmysły: czucie, smak, zapach, wzrok, słuch, poczucie ułożenia ciała i równowagę;
- zapewnianie w ciągu dnia różnorodnych aktywności sensorycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich możliwości (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i zabawę z innymi dziećmi);
- stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów i swojego ciała – własnych rąk i nóg oraz twarzy;

3) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki:

- wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchów ciała i nauce stania, chodzenia na czworakach i chodzenia w pionie;
- umożliwianie niemowlakom eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których czekają nowe wyzwania, np. dążenie do interesujących przedmiotów;
- bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie się, chodzenie na czworakach);
- stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności

motorycznych;

- umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane;
- wykorzystywanie sytuacji codziennych do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i innych czynności.

9.2

Lista aktywności personelu, wspierających rozwój sprawności fizycznej dzieci i angażowanie zmysłów, w tym:

1) zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu, węchu, dotyku, smaku:

- ścieżki sensoryczne – chodzenie na bosaka po trawie, piasku;
- zabawy wodą, błotem, piaskiem, malowanie rękami;
- słuchanie i wydawanie dźwięków;
- wąchanie naturalnych zapachów (warzyw, owoców, ziół, kwiatów)
- testowanie smaków;

2) zabawy wspierające rozwój motoryki małej:

- zabawa klockami, wkładanie i wyjmowanie elementów z pojemników,
- wlewanie, przelewanie i wylewanie wody;
- przesypywanie kaszy za pomocą różnych narzędzi;
- zabawy papierem: chwytanie, darcie, składanie;
- malowanie farbami (palcami, pędzlami, stemplami);
- zabawa masami sensorycznymi (ciastoliną, plasteliną), lepienie, wałkowanie, krojenie, rwanie, łączenie;
- przyczepianie, odczepianie, zapinanie, odpinanie;

3) ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi:

- wspinanie się na kanapę z wykorzystaniem poduszek, krzesełek, mocnych pudeł;
- chodzenie po śladzie;
- samodzielne jedzenie, mycie rąk;
- ubieranie się (wkładanie i zdejmowanie prostych elementów garderoby);
- sprząatanie zabawek do pudeł;
- zabawy piłką: rzucanie, łapanie, turlanie;

4) zabawy wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała:

- turlanie i huśtanie się;
- masowanie;
- naśladowanie ruchu;
- oglądanie się w lustrze;
- zabawy „paluszkowe”

10.1

Aktywności personelu, dotyczące twórczej ekspresji dzieci, oraz niezbędne warunki umożliwiające dzieciom działania twórcze i dostęp do wytworów kultury:

- zapewnienie dostępu do materiałów umożliwiających dzieciom kreatywne działanie;
- stworzenie bezpiecznej atmosfery, bez oceniania, zapewnienie swobody działania oraz czasu potrzebnego na angażowanie się dzieci we własnym tempie i zakresie;
- docenienie procesu twórczego, a nie jakości efektu;
- wspieranie i nadawanie wartości samemu działaniu tworzenia;
- nazywanie tego, co dzieci robią, bez poprawiania ich i oceniania;

- zapewnienie dzieciom czasu i miejsca na działania kreatywne w ciągu całego dnia;
- stwarzanie dzieciom okazji do ekspresji twórczej, m.in. w formie tańca, śpiewu, manipulacji materiałami plastycznymi, wydawania dźwięków;
- aranżowanie działań artystycznych nawet dla małej grupki dzieci lub pojedynczego dziecka, bez konieczności angażowania całej grupy w to samo działanie;
- dostarczanie dzieciom okazji obcowania ze sztuką (rzeźbą, malarstwem, rysunkami) o wysokiej jakości artystycznej;
- zapewnianie dzieciom kontaktu z muzyką wysokiej jakości, zarówno jeśli chodzi o jakość odtwarzania, jak i repertuar;
- zapewnianie dzieciom dostępu do książek z szatą graficzną wysokiej jakości oraz do albumów ze zdjęciami;
- organizowanie dzieciom rysowania i malowania na poziomych i pionowych dużych płaszczyznach (wielkości co najmniej A3) na wysokości ich wzroku;
- organizowanie warunków do aktywności twórczej na zewnątrz budynku – w naturze.

10.2

Lista działań personelu zachęcających dzieci do:

1) wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach:

- sfera muzyczna: śpiewanie, granie, wytwarzanie dźwięków, w tym z wykorzystywaniem głosu i dźwięków generowanych przez przedmioty, zjawiska, ciało, powtarzanie, modyfikowanie i tworzenie melodii, słuchanie dźwięków naturalnych i wytworzonych, słuchanie muzyki, piosenek;
- sfera plastyczna: malowanie, barwienie, rysowanie, stemplowanie, cięcie, darcie, naklejanie, komponowanie obrazów na dużych i małych przestrzeniach, komponowanie w przestrzeni trójwymiarowej, układanie, dekorowanie z wykorzystaniem różnorodnych materiałów; sfera ruchowa: ruch swobodny i spontaniczny, taniec swobodny, naśladowanie ruchów, tworzenie ruchów z wykorzystaniem swojego ciała i z rekwizytów, taniec do muzyki;
- sfera słowna: spontaniczne i swobodne zabawy własnym głosem – tworzenie własnych słów, wydawanie dźwięków naśladowczych, zmiana głosu, tworzenie rymów, mówienie wierszyków, zmienianie słów w znanych dziecku wierszykach;
- łączenie różnych rodzajów ekspresji: ruch swobodny do muzyki z wokalizą dziecka oraz jednoczesnym malowaniem wodą na chodniku (tworzeniem swobodnych linii);

2) wykorzystywania różnorodnych materiałów:

- zachęcanie dzieci do używania różnorodnych materiałów, takich jak: woda, piasek, błoto, trawa, liście, kamienie, zioła, warzywa, owoce, instrumenty, przedmioty wydające dźwięki, ubrania, materiały tekstylne, papier, przedmioty codziennego użytku;

3) poznawania różnych wytworów kultury:

- teatryki w wykonaniu opiekunów, rodziców lub zaproszonych artystów;
- słuchanie muzyki na żywo;
- słuchanie muzyki klasycznej;
- czytanie i oglądanie książek i albumów o wysokich walorach artystycznych (graficznie i językowo).

Aktywności są dostosowywane do wieku, możliwości i potrzeb rozwojowych dzieci. W ich planowaniu uwzględnia się również inicjatywę własną dziecka, naturalny rytm

grupy oraz codzienne sytuacje edukacyjne pojawiające się spontanicznie. W codziennej pracy opieunki planują i realizują aktywności w oparciu o miesięczne plany dydaktyczno-wychowawcze. Dokumenty te zawierają precyzyjny opis celów, treści i przebiegu zajęć, a ich zakres jest każdorazowo dostosowany do aktualnych potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci w wybranej grupie.

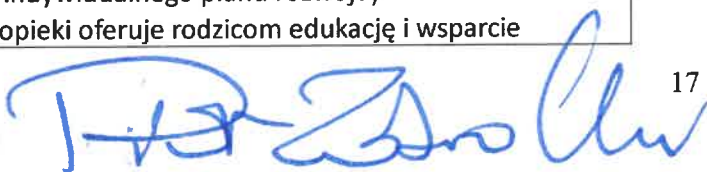
Działania organizacyjne i wychowawcze świadczące o poszanowaniu praw dziecka w instytucji

PRAWA DZIECKA W KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA	REALIZACJA PRAW DZIECKA W INSTYTUCJI OPIEKI
Art.2 Prawo do niedyskryminacji. Każde dziecko, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia, powinno być traktowane równo i sprawiedliwie.	<u>W codziennych kontaktach z dziećmi personel:</u> • zwraca się do wszystkich dzieci z takim samym szacunkiem i życzliwością; • unika porównywania dzieci, stawia każdemu indywidualne, dostosowane do jego możliwości wymagania; • równo dzieli uwagę i czas poświęcany dzieciom, nie faworyzuje, dba, by wszystkie dzieci miały równy dostęp do zabawek, pomocy dydaktycznych, sprzętu itp.; • reaguje na wszelkie przejawy dyskryminacji wśród dzieci (np. wykluczanie z zabawy, przezywanie), konsekwentnie je wyjaśnia i im przeciwdziała. <u>W organizacji zajęć i przestrzeni:</u> • zajęcia są planowane tak, by wszystkie dzieci mogły w nich aktywnie uczestniczyć, niezależnie od pochodzenia, płci, sprawności itp.; • organizowane są zajęcia i zabawy, które osławiają dzieci z różnorodnością i uczą szacunku wobec odmienności (np. odmienne tradycje, niepełnosprawność); • personel unika stereotypowych podziałów (np. na zabawy „dla chłopców” i „dla dziewczynek”) <u>We współpracy z rodzicami personel:</u> • okazuje szacunek wobec różnorodności rodzin dzieci (np. różne struktury rodzinne, pochodzenie etniczne, status ekonomiczny); • przekazuje informacje dla rodziców w sposób zrozumiały, z uwzględnieniem ewentualnych barier językowych; • reaguje na wszelkie przejawy dyskryminacji ze strony rodziców, wyjaśnia politykę równego traktowania obowiązującą w instytucji opieki.

Art. 3	Nadrzędność najlepszego interesu dziecka. We wszystkich działaniach dotyczących dzieci należy przede wszystkim uwzględnić ich dobro.	<u>W kontaktach z dziećmi personel:</u> • w codziennych sytuacjach (w szczególności toaleta, posiłki, odpoczynek) dostosowuje swoje działania do potrzeb i możliwości dzieci; • planuje zajęcia i zabawy z uwzględnieniem wieku, potrzeb rozwojowych i zainteresowań dzieci; • dostosowuje tempo i formę zajęć do możliwości dzieci, nie forsuje realizacji planu kosztem dobrostanu dzieci; • reaguje na indywidualne potrzeby dzieci (np. potrzeba snu, jedzenia, bliskości), nie trzyma się sztywno harmonogramu; • dba o bezpieczne i stymulujące środowisko, dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci; • w sytuacjach konfliktowych między dziećmi kieruje się dobrem każdego z nich, nie stosuje kar. <u>We współpracy z rodzicami personel:</u> • traktuje rodziców jako partnerów w opiece nad dzieckiem, regularnie się z nimi komunikuje; • w przypadku rozbieżności zdań stara się wypracować rozwiązanie, które będą najlepsze dla dziecka; • z rozwagą podchodzi do prośb rodziców, które mogą nie być zgodne z interesem dziecka (np. zostawienie chorego dziecka w placówce). <u>W decyzjach administracyjnych:</u> • przy tworzeniu budżetu instytucji priorytetowo traktowane są wydatki bezpośrednio wpływające na jakość opieki nad dziećmi; • w procesie rekrutacji personelu kluczowym kryterium są kompetencje i postawa wobec dzieci; • harmonogram pracy personelu jest układany tak, by zapewnić dzieciom poczucie bezpieczeństwa i stałości personelu.
Art. 5	Poszanowanie odpowiedzialności, praw i obowiązków rodziców lub opiekunów prawnych odnośnie do zapewnienia dziecku odpowiedniego ukierunkowania i wsparcia w korzystaniu z praw przyznanych mu w Konwencji.	<u>Postępowanie personelu:</u> a. <u>Przy rekrutacji dziecka do instytucji:</u> • rodzice otrzymują pełną informację o misji, wartościach, programie i funkcjonowaniu instytucji opieki; • personel zbiera od rodziców szczegółowe informacje o dziecku, jego przyzwyczajeniach, potrzebach, wyzwaniach rozwojowych itp.; • wspólnie z rodzicami ustalany jest plan adaptacji dziecka do instytucji, • rodzice są informowani o przysługujących im prawach (np. do informacji, do wyrażania opinii, do składania skarg) oraz o oczekiwaniach instytucji wobec nich. b. <u>W codziennej komunikacji i współpracy:</u> • personel regularnie informuje rodziców o postępach, sukcesach i ewentualnych trudnościach dziecka, używając zrozumiałego, pozbawionego żargonu języka; • rodzice są zachęceni do dzielenia się swoimi obserwacjami, opiniami i sugestiami dotyczącymi funkcjonowania dziecka i pracy instytucji opieki; • wszelkie decyzje dotyczące dziecka (np. dotyczące diety, odpoczynku) są podejmowane w porozumieniu z rodzicami,

		z poszanowaniem ich zdania (o ile nie zagraża to dobru dziecka); • personel oferuje rodzicom porady i wskazówki wspierające rozwój i wychowanie dziecka, ale czyni to z szacunkiem wobec ich autonomii i bez narzucania swojego zdania. c. <u>W rozwiązywaniu problemów i konfliktów:</u> • wszelkie problemy (np. dotyczące zachowania dziecka, nieporozumień z personelem) są niezwłocznie i otwarcie komunikowane rodzicom; • personel wraz z rodzicami szuka przyczyn problemów i możliwych rozwiązań, doceniając wiedzę rodziców o ich dziecku; • w przypadku konfliktu między rodzicami a personelem osoba kierująca instytucją działa jako mediator, dbając o wysłuchanie obu stron i wypracowanie rozwiązania służącego przede wszystkim dobru dziecka; • instytucja opieki wspiera rodziców w uzyskaniu dostępu do zewnętrznego wsparcia (np. psychologa, mediatora), jeśli jest to potrzebne do rozwiązania problemu.
Art. 6	Niezbywalne prawo do życia i rozwoju. Każde dziecko ma przyrodzone prawo do życia, a państwo ma obowiązek zapewnić jego przetrwanie i rozwój.	<u>Planowanie i realizacja planów opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych (OWE):</u> • Plany bazują na aktualnej wiedzy na temat rozwoju dziecka i uwzględniają wszystkie sfery rozwoju (fizyczną, poznawczą, emocjonalną, społeczną). • Plany są dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości dzieci, przewidują zarówno działania wspólne dla całej grupy, jak i indywidualizację pracy z każdym dzieckiem. • Codzienne aktywności (zabawy, zajęcia, czynności pielęgnacyjne itp.) są planowane i realizowane w taki sposób, by maksymalizować szanse rozwojowe dzieci. • Rozwój dzieci jest regularnie monitorowany i dokumentowany, a Plany OWE są modyfikowane na podstawie zebranych informacji. <u>Organizacja przestrzeni i wyposażenia:</u> • Przestrzeń instytucji opieki jest zaaranżowana w sposób bezpieczny, estetyczny. • Dzieci mają dostęp do różnorodnych pomocy edukacyjnych, zabawek, książek itp., adekwatnych do ich etapu rozwoju i zainteresowań. • Przestrzeń i wyposażenie są regularnie adaptowane do zmieniających się potrzeb i możliwości dzieci. • Instytucja opieki dysponuje niezbędnymi materiałami i pomocami do wspomagania rozwoju dzieci o specjalnych potrzebach (takich jak np. pomoce dla dzieci z deficytami sensorycznymi). <u>Współpraca z rodzicami</u> • Personel regularnie informuje rodziców o postępach rozwojowych ich dzieci, używając obiektywnych, bazujących na obserwacji danych. • Rodzice są angażowani w planowanie i realizację działań wspierających rozwój ich dzieci (np. poprzez konsultacje w sprawie indywidualnego planu rozwoju). • Instytucja opieki oferuje rodzicom edukację i wsparcie

		w zakresie wspierania rozwoju dzieci w warunkach domowych (np. warsztaty, materiały informacyjne). - W przypadku zauważenia niepokojących sygnałów dotyczących rozwoju dziecka personel delikatnie i taktownie informuje o tym rodziców i oferuje wsparcie w podjęciu odpowiednich działań. <u>Współpraca z zewnętrznymi specjalistami</u> - W razie potrzeby (np. w przypadku podejrzenia opóźnień lub zaburzeń rozwojowych) instytucja opieki jest otwarta na współpracę z zewnętrznymi specjalistami (np. psychologiem, logopedą, fizjoterapeutą). - Personel jest otwarty na pracę specjalistów, którzy prowadzą obserwacje i diagnozują dzieci w instytucji opieki oraz konsultują z personelem pracę z dziećmi o specjalnych potrzebach rozwojowych. - Instytucja opieki wspiera rodziców w uzyskaniu specjalistycznej pomocy dla dziecka (np. poprzez kierowanie do odpowiednich instytucji, pomoc w załatwieniu formalności).
Art. 8	Prawo do tożsamości, w tym obywatelstwa, nazwiska, stosunków rodzinnych.	<u>W procesie rekrutacji i zapisu dziecka do placówki:</u> - instytucja opieki zbiera tylko te dane osobowe dziecka i rodziców, które są niezbędne do zapewnienia opieki i spełnienia wymogów prawnych; - dane są przechowywane w bezpieczny sposób, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych; - instytucja opieki respektuje prawo rodziców do wglądu w dane i do ich aktualizacji. W codziennych interakcjach z dziećmi personel: - używa poprawnych imion i nazwisk dzieci, nie nadaje przezwisk ani nie skraca imion bez zgody dziecka i rodziców; - nie ujawnia danych osobowych czy sytuacji rodzinnej dziecka osobom nieuprawnionym; - reaguje na przejawy dyskryminacji czy dokuczania związane z tożsamością dziecka (np. z powodu innego brzmienia imienia, koloru skóry); - planuje i realizuje aktywności związane z budowaniem tożsamości dziecka jako osoby, członka rodziny i swojego kręgu kulturowego.
Art.12	Prawo do wyrażania własnych poglądów w sprawach jego dotyczących oraz przyjmowania ich z należytą wagą, stosownie do wieku i dojrzałości dziecka.	<u>W codziennych kontaktach z dziećmi personel:</u> - zapewnia przyjazną, bezpieczną atmosferę, sprzyjającą spontanicznej ekspresji dzieci; - aranżuje przestrzeń w taki sposób, aby była dostosowana do potrzeb i możliwości dzieci, stymulowała ich aktywność i chęć eksplorowania (łatwy dostęp do zabawek, książek, materiałów plastycznych);
Art.13	Prawo do swobodnej wypowiedzi, swobody poszukiwania, otrzymywania i przekazywania	- dba o to, aby dzienny rozkład zajęć przewidywał czas zarówno na aktywności inicjowane przez dorosłych, jak i na swobodną zabawę dzieci; - w miarę możliwości proponuje zajęcia i zabawy w małych grupach lub indywidualnie;

	informacji oraz idei wszelkiego rodzaju, bez względu na granice, w formie ustnej, pisemnej bądź za pomocą druku, w formie artystycznej lub z wykorzystaniem każdego innego środka przekazu wybranego/preferowanego	• umożliwia różnorodne formy ekspresji dostosowane do poziomu rozwoju dzieci (słowne, ruchowe, plastyczne, muzyczne), które ułatwiają im wyrażanie siebie; • jest uważny na wszelkie sygnały wysyłane przez dziecko: słowa, dźwięki, gesty, wyraz twarzy, pozycję ciała, sposób poruszania się, reakcje emocjonalne; • stara się zrozumieć, co dziecko komunikuje poprzez swoje zachowanie (np. płacz może oznaczać głód, zmęczenie, ból, tęsknotę za rodzicem; odwracanie głowy – niechęć do jedzenia lub interakcji; uśmiech, wokalizacje – zadowolenie, chęć zabawy); • bierze pod uwagę kontekst sytuacyjny oraz wiedzę o dziecku, jego temperament, przyzwyczajenia, wcześniejsze doświadczenia; • w razie wątpliwości co do interpretacji zachowania dziecka konsultuje się z innymi opiekunami, specjalistami, rodzicami; • dokumentuje istotne obserwacje dotyczące sposobów komunikowania się poszczególnych dzieci (w dziennikach obserwacji, kartach rozwoju); • zawsze reaguje na sygnały wysyłane przez dziecko, pokazując mu, że jest ono ważne; • dostosowuje swoją reakcję do rodzaju komunikatu i potrzeb dziecka • nazywa słowami emocje i potrzeby wyrażane przez dziecko; • w przypadku konfliktów między dziećmi daje każdemu z nich możliwość „wypowiedzenia się” w swojej sprawie na miarę swoich możliwości, nie bagatelizując perspektywy żadnego z nich; • włącza dzieci w podejmowanie prostych decyzji, dając im możliwość wyboru; • szanuje decyzje dziecka, nawet jeśli są niezgodne z preferencjami dorosłego, o ile nie zagrażają bezpieczeństwu lub zdrowiu dziecka, np. brak zainteresowania zabawą inicjowaną przez dorosłego; • dostosowuje komunikację do poziomu rozwojowego dziecka. We współpracy z rodzicami personel: • rozmawia z rodzicami o sposobach komunikacji ich dziecka, typowych dla niego reakcjach, preferencjach; • informuje rodziców o zaobserwowanych u dziecka postępach lub trudnościach w zakresie komunikacji; • zachęca rodziców do stwarzania dziecku w domu przestrzeni do swobodnej ekspresji, uważnego słuchania, adekwatnego reagowania na komunikaty dziecka; • w razie zauważenia niepokojących symptomów w rozwoju mowy lub komunikacji dziecka wspiera rodziców poprzez propozycję działań, które mogą podjąć.
Art. 19 Art. 34	Ochrona dzieci przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania, złego traktowania lub	<u>Instytucja opieki ma stworzoną i realizuje politykę ochrony dzieci:</u> • stosuje jasną politykę „zero tolerancji” dla przemocy. • stworzyła i wdrożyła procedury zapobiegania, rozpoznawania i reagowania na przemoc. • Ma opracowany i wdrożony kodeks etyczny, który jasno określa zasady postępowania personelu z dziećmi, w tym

	wyzysku.	absolutny zakaz stosowania jakichkolwiek form przemocy. • Zapewnia personelowi regularne szkolenia z zakresu ochrony dzieci przed przemocą. • Ma procedury reagowania na wszelkie sygnały mogące świadczyć o występowaniu przemocy wobec dziecka. • Regularnie prowadzi zajęcia i aktywności promujące wartości szacunku, empatii, nieagresywnego rozwiązywania konfliktów. • Personel jest wyczulony na potencjalne oznaki doświadczania przez dziecko przemocy, a w przypadku zaobserwowania lub uzyskania informacji o przemocy wobec dziecka personel natychmiast zapewnia dziecku bezpieczeństwo i wsparcie, a osoba kierująca instytucją jest niezwłocznie informowana o sytuacji i podejmuje decyzje o dalszych krokach, w tym o powiadomieniu odpowiednich służb (policja, pomoc społeczna, sąd rodzinny). • Instytucja opieki ściśle współpracuje z tymi służbami w procesie wyjaśniania sprawy i pomocy dziecku i rodzinie. • Dziecku zapewniana jest odpowiednia pomoc psychologiczna i wsparcie w radzeniu sobie z doświadczeniem przemocy. • Wszystkie przypadki podejrzenia lub stwierdzenia przemocy są szczegółowo dokumentowane, z zachowaniem poufności danych. • Dzieci są uczone zasad bezpieczeństwa osobistego, asertywności, radzenia sobie w trudnych sytuacjach – stosownie do ich wieku i możliwości. • Rodzice są informowani o polityce instytucji opieki dotyczącej ochrony dzieci i angażowani w działania profilaktyczne.
Art.23	Prawo dziecka z niepełnosprawnością do pełnego i godnego życia w warunkach honorujących jego godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.	• Instytucja opieki jest dostępna i przystosowana do potrzeb dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności: • Wartością jest różnorodność, a każde dziecko czuje się szanowane i włączone do życia instytucji. • Instytucja opieki zapewnia personelowi szkolenia i zasoby niezbędne do efektywnej pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami. • Dla dzieci z niepełnosprawnościami tworzy się we współpracy z rodzicami indywidualne plany wspierania rozwoju. • Wszystkie dzieci są traktowane z szacunkiem i bez dyskryminacji ze względu na poziom sprawności. • Metody pracy i komunikacji są dostosowywane do potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci. • Sukcesy i postępy dzieci z niepełnosprawnościami są dostrzegane i celebrowane na równi z osiągnięciami innych dzieci.
Art. 27	Prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu.	• Przestrzeń instytucji opieki jest zaaranżowana w sposób wspierający różne obszary rozwoju dzieci (fizyczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny itp.). • Dzieci mają dostęp do różnorodnych stref tematycznych, motywujących do zabawy i uczenia się (np. strefa czytelnicza, konstrukcyjna, artystyczna, przyrodnicza itp.). • Meble i wyposażenie są dostosowane do wzrostu i możliwości dzieci, pozwalają na samodzielność i rozwijają różne umiejętności. • W aranżacji przestrzeni wykorzystywane są zarówno gotowe

		pomoce edukacyjne, jak i materiały naturalne, zachęcające do eksploracji i kreatywności. • Plan dnia jest zbalansowany, uwzględnia zarówno aktywności inicjowane przez dorosłych, jak i czas na swobodną zabawę dzieci. • Zajęcia są planowane całościowo, z uwzględnieniem wszystkich sfer rozwoju. • Stosowane są różnorodne metody pracy, odpowiednie do wieku i możliwości dzieci. • Dzieci mają wiele okazji do uczenia się przez doświadczanie, eksperymentowanie, samodzielne odkrywanie. • Codzienne rutyny (posiłki, odpoczynek, toaleta) są traktowane jako okazje do rozwijania samodzielności, zdrowych nawyków, umiejętności społecznych. • Plan dnia uwzględnia zarówno aktywności w budynku, jak i na świeżym powietrzu, ruch i odpoczynek, działania grupowe i indywidualne. • Personel regularnie komunikuje się z rodzicami na temat rozwoju i potrzeb ich dzieci. Informacje są wymieniane codziennie przy przyprowadzaniu i odbiorze dziecka z placówki, a także podczas regularnych spotkań indywidualnych. • Rodzice są zaangażowani w proces planowania i realizacji działań wspierających rozwój ich dzieci. • Instytucja opieki oferuje rodzicom edukację i wsparcie w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi dzieci w warunkach. • W razie zauważenia szczególnych potrzeb lub trudności rozwojowych dziecka personel delikatnie i taktownie omawia to z rodzicami i wspólnie planuje odpowiednie działania wspierające.
Art.28 Art.29	Prawo do edukacji. Nauka dziecka ukierunkowana na: rozwijanie w jak najpełniejszym zakresie: osobowości, talentów oraz zdolności intelektualnych i fizycznych dziecka; rozwijanie w dziecku szacunku dla praw człowieka /tożsamości kulturowej; przygotowanie dziecka do odpowiedzialnego życia w wolnym społeczeństwie, w duchu zrozumienia, pokoju, tolerancji, równości płci oraz przyjaźni;	• Zapewnienie warunków do bezpiecznego i nieskrępowanego rozwoju przede wszystkim poprzez eksplorację i doświadczanie w ramach realizowanych Planów OWE. • Plan OWE uwzględnia indywidualne zainteresowania i predyspozycje każdego dziecka, umożliwiając rozwijanie osobowości i talentów w różnorodnych formach aktywności intelektualnej, fizycznej i artystycznej. • Personel modeluje i nazywa zachowania oparte na szacunku wobec praw człowieka, empatii i trosce o innych, budując podstawy rozumienia godności każdej osoby. • W instytucji opieki celebrowane są różne tradycje kulturowe reprezentowane przez dzieci i rodziny, rozwijają szacunek wobec tożsamości kulturowej i różnorodności. • Dzieci uczestniczą w sytuacjach uczących tolerancji, pokoju i równości: mogą podejmować wspólne decyzje, uczą się rozwiązywania konfliktów, mają równy dostęp do wszystkich aktywności niezależnie od płci. • Plan OWE obejmuje aktywności rozwijające poszanowanie środowiska naturalnego: obserwację przyrody, proste działania ekologiczne, kontakt z materiałami naturalnymi.

Prasanna